

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10-én és 25-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudnai MOLNÁR ISTVÁN,
ministeri tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre úgy községeknek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Schmidl Sándor könyvnyomdájának, Budapest, VI., Új-utca 3. egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. kerület, Ménesi-ut 45. szám.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33,881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Ministerium 20,899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom. Hivatalos rész: Az állami intézeteknél eladó faiskolai készletek kimutatása. — *Nem hivatalos rész:* Melegvizfűtés. (Képpel.) — Őszibarack-termesztés rácsozat mellett. — Oltványszőlő-ültetés ősszel. — Még egyszer a szőlő téli eltartásáról. — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.* — *Betöltendő állások és ajánlközások.*

HIVATALOS RÉSZ.

A földművelésügyi m. kir. miniszteriumnak f. évi 84254. sz. hirdetése

az állami intézeteknél eladó csemeték, oltványok, oltóvesszők, szőlővesszők és fűzdugványok készleteiről.

Az 1906. év őszén, valamint az 1907. év tavaszán az áll. intézeteknél és telepeknél a következő vadcsemeték, gazdasági- és diszfák, cserjék, gyümölcsoltványok, oltóvesszők, szőlővesszők és fűzdugványok adatnak el:

A) Gyümölcsvad-csemeték:

Sorszám	Az intézet vagy telep neve	Vad-alma	Doucin	Paradicsomi alma	Orbai alma	Vad-körte	Birs	Besztercei-szilva	Myrabolán-szilva	Szt-Julien-szilva	Tengeri- vagy vad kajszibarack	Vadcserecsnye	Vadmeleggy	Sajmeggy	Keszürü-mandula	Dió-csemete	Vad őszibarack
1	Budapesti m. kir. kert. tanint.	39.600	6.300	4.300	—	14.300	7.400	—	2.700	—	—	7.200	—	6.200	2.400	2.300	900
2	Oroszázai m. k. kertgazd. tansz.	6.640	—	—	—	11.610	200	—	—	—	5.540	—	—	—	1.960	—	—
3	Adai m. kir. földmívelés-iskola	26.700	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Algyógyi m. kir. " " "	—	1.500	1.500	—	—	900	—	—	—	3.000	—	—	8.000	2.700	250	—
5	Békéscsabai m. k. " " "	170	100	50	50	150	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Csikszeredai " " " "	—	—	—	—	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Csákvári " " " "	1.700	—	—	—	3.880	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Hódm. vásárh. m. k. földm. isk.	—	—	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—	—	1.520	—	—	—
9	Jászberényi " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	—	—	—	—	—	—
10	Karcagi " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.700	—	—	—	1.965	—	—
11	Komáromi " " " "	6.900	—	—	—	3.800	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	—	—
12	Pápai " " " "	—	130	400	—	—	—	1.640	370	880	—	—	—	2.570	500	—	—
13	Rimaszombati " " " "	—	—	—	—	13.320	650	470	—	—	—	—	—	700	1.860	480	—
14	Somogyzentimrei m. kir. földmívelés-iskola	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	500	—	—	1.900	—	—
15	Szerbnyagyszentmiklósi m. kir. földmívelés-iskola	2.770	—	—	—	—	—	200	—	9.500	—	—	—	200	1.800	—	—
16	Bajai m. kir. kertmunk. iskola	37.100	—	—	—	4.450	—	830	—	3.200	—	—	—	240	1.350	100	—
17	Nagybocskói m. k. " " "	24.000	—	—	—	116.000	—	27.200	2.400	28.800	—	—	—	—	215	180	—
18	Tordai " " " "	50.000	—	—	—	10.000	—	10.000	9.000	400	14.000	—	—	—	600	—	—
19	Fogarasi m. kir. áll. faiskola	2.300	—	—	—	4.000	—	—	6.000	10.000	10.000	—	—	—	—	—	—
20	Gödöllői " " " "	—	2.500	6.500	—	8.500	6.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Kisbéri " " " "	9.000	—	—	—	7.500	500	—	—	—	27.600	—	—	—	9.200	—	—
22	Lugosi " " " "	31.900	—	—	—	15.200	—	—	—	—	—	—	—	2.300	3.970	—	—
23	Mezőhegyesi " " " "	69.030	—	—	—	8.550	—	—	—	—	—	—	—	14.000	5.700	4.000	—
24	Privigyeyi " " " "	—	—	—	—	—	—	28.424	14.417	—	200	35.064	—	29.470	14.000	6.200	—
25	Sepsiszentgyörgyi m. kir. áll. faiskola	41.400	—	—	—	39.400	—	—	1.500	—	—	—	—	800	—	—	—
26	Szolyvai m. kir. áll. faiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.400	—	—	—	—	—
27	Trencsényi " " " "	—	—	—	—	10.000	—	—	—	—	—	1.250	—	—	—	—	—
28	Ungvári " " " "	7.364	988	—	—	10.148	460	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tarcali " " " "	3.500	7.200	3.200	5.800	4.000	12.000	—	—	620	—	—	—	—	20	—	—
30	Budapesti m. kir. erdőhivatal	6.700	—	—	—	35.800	—	—	—	—	7.000	1.00	—	—	14.000	—	—
31	Besztercebányai m. k. " " "	—	—	—	—	6.600	—	—	—	—	42.300	—	—	—	—	—	—
32	Brassói " " " "	—	—	—	—	700	—	—	—	—	250	—	—	—	—	—	—
33	Kolozsvári " " " "	—	—	—	—	5.560	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Liptószentmiklósi " " " "	5.000	—	—	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Nagykárolyi " " " "	74.800	—	—	—	18.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Sátoraljaújhegyi " " " "	2.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—
37	Szegedi " " " "	19.000	—	—	—	9.000	—	—	—	—	5.800	—	—	—	—	—	—
	Összesen	467.974	17.218	15.950	58.50	621.618	32.110	—	71.464	34.277	166.035	46.000	32.064	66.000	67.140	33.510	900

Diszcserejék

Polyszám	Az intézet vagy telep neve	d a r a b													Egyéb vegyes csereje		
		Amorpha fruti- cosa	Ampelopsis quinquefolia	Berberis vulgaris	Bignonia catalpa	Buxus pyramidalis	Caragana arborea- cens	Cercis siliquastrum	Cornus alba	Cornus sanguinea	Cidonia japonica	Deutzia crenata	Eleagnus angus- tifolia	Evyonymus europaeus		Forsythia virid.	Hibiscus syriacus
1	Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet	70	50						40	40	50	40		55	50		
2	Magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia	100	500					400			250			170	70		
3	Kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia										19					100	
4	Gödöllői m. kir. állami faiskola						219								20	2.000	
5	Lugosi m. kir. állami faiskola			15			150				27			05		90	
6	Békéscsabai m. kir. földművelésiskola	05															
7	Hódmezővásárhelyi m. kir. földművelésiskola	150							400		30				100	800	
8	Pápai m. kir. földművelésiskola				17												
9	Somogyzentimrei m. kir. földművelésiskola	112			12											2.820*	
10	Bajai m. kir. kertmunkásiskola							10									
11	Lőcsei m. kir. kertmunkásiskola	5.000	2.000														
12	Tordai m. kir. kertmunkásiskola	200															
13	Orosházai kertgazdasági tanszék																
	Összesen	5.717	2.550	15	29	300	1.376	449	460	75	366	100	40	260	240	5.810	
Polyszám	Az intézet vagy telep neve	d a r a b													Egyéb vegyes csereje		
		Ligustrum vegyes	Lonicera tatarica	Maclura arantia	Mahonia aquifol.	Phyladelphus coro- nia és grandiflora	Ptelea trifoliata	Ribes aureum	Ribes alpinum és nigrum	Spiraea vegyes	Staphylea pinnata	Symphoricarpos racemosa	Syringa vegyes	Tamarix tetrandra és gallica		Syringa oltott	Rózsa és bokor
1	Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet	25		15		80	140										155
2	Magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia		60						680	10		710	10				214
3	Gödöllői m. kir. állami faiskola	815	52			369	640					1.223	215	63			535
4	Lugosi m. kir. állami faiskola		100			300	250	15	250		30		100				3.240
5	Békéscsabai m. kir. földművelésiskola							50	130								
6	Hódmezővásárhelyi m. kir. földművelésiskola																
7	Pápai m. kir. földművelésiskola	200		2.000	50	600	400	15	100		80	1.000	190				930
8	Somogyzentimrei m. kir. földművelésiskola	210			215			17	700			180					100
9	Bajai m. kir. kertmunkásiskola																180
10	Lőcsei m. kir. kertmunkásiskola		380					30									
11	Tordai m. kir. kertmunkásiskola							20000*					2.600		5.400	1.000	70
12	Orosházai m. kir. kertgazdasági tanszék							100	30				1.500				40
13	Kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia		600					210	200	500	100	100			25		
	Összesen	1.250	1.092	77.415	265	1.349	1.545	20.437	575	2.105	510	3.223	4.615	63	5.425	6.514	

A *gal jelöltek csak 1-2 éves csemeték.

C) Gyümölcsfa-oltványok és cserjék.

Folyószám	Az intézet vagy telep neve	d a r a b															
		Alma	Körte	Birs	Lasponya	Szilva	Kajszi- barack	Őszibarack	Cseresnye	Meggy	Mandula	Dió	Egres	Ribizke	Nemes gesztenye	Málna	Mogyoró
1	Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet	6.185	3.257	77	15	1.109	1.281	854	1.258	3.687	58	4.369	77	65	—	—	—
2	Magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia	798	620	—	—	—	—	—	80	—	—	200	—	—	—	—	—
3	Kassai	—	—	—	—	369	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Kolozsvári	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Orosházai	926	1.181	40	25	78	518	348	325	473	—	120	50	88	—	1.000	240
6	Bajai	4.751	115	—	—	492	—	—	1.077	1.221	—	—	—	—	—	—	—
7	Lócei	3.147	—	—	—	—	—	—	1.774	1.142	—	—	50	112	—	—	—
8	Nagyboesköi	2.041	1.784	15	9	550	—	—	1.369	—	—	660	—	—	—	—	—
9	Tordai	8.031	4.816	—	—	2.661	535	—	425	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Adai	485	—	—	—	—	40	90	265	25	—	—	—	—	—	—	—
11	Algyógyi	4.858	1.314	—	—	1.806	503	—	338	166	—	743	—	—	—	—	50
12	Békéscsabai	207	127	—	—	177	65	—	302	49	—	—	—	—	—	—	—
13	Ósákvári	—	805	—	—	360	170	—	308	—	—	380	—	—	—	—	—
14	Csikszeredei	621	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Hódmezővásárhelyi m. kir. földművelőiskola	567	36	—	—	—	—	—	—	29	—	20	—	—	—	—	—
16	Jászberényi	666	104	—	—	—	—	—	277	145	—	—	—	—	—	—	—
17	Karagi	82	142	—	—	81	71	—	205	184	—	—	—	—	—	—	—
18	Kecskeméti	5.475	1.252	—	—	1.160	1.931	118	4.459	407	10	119	—	—	—	—	—
19	Komáromi	2.157	1.296	—	—	34	20	—	84	250	—	—	—	—	—	—	—
20	Nagygyőrújfalusi	182	—	—	—	—	—	—	55	—	—	60	—	—	—	—	—
21	Pápai	605	—	45	131	473	103	117	158	435	—	—	—	—	—	—	—
22	Rimaszombati	2.677	175	—	—	1.376	129	—	855	222	—	—	40	100	—	—	—
23	Szentimrei	451	144	—	—	314	147	147	678	1.068	122	418	—	100	8	—	58
24	Fogarasi m. kir. állami faiskola	12.951	370	—	—	12.833	—	—	—	—	—	—	—	1.800	—	—	—
25	Gödöllői	478	1.620	—	—	2.528	230	49	1.573	570	—	—	—	—	—	—	—
26	Kisbéri	797	1.918	—	—	4.271	1.228	319	2.295	2.903	—	—	—	72	—	—	—
27	Kisszebeni	8.615	2.668	—	—	1.538	1.571	—	303	479	—	315	—	—	—	—	—
	Átvitel	67.753	23.744	177	180	35.810	8.362	2.042	18.558	13.455	190	7.404	417	3.361	321	1.100	388

D) Gyümölcsfa-oltványok és cserjék (Folytatás)

Polyszám	Az intézet vagy telep neve	D a r a b															
		Alma	Köte	Birs	Lasponya	Szilva	Kajszi- barack	Öszibarack	Cseresnye	Meggy	Mandula	Dió	Egres	Ribizke	Nemes gesztenye	Málna	Mogyoró
28	Áthozat ...	67.753	23.744	177	180	35.810	8.362	2.042	18.558	13.455	190	7.404	417	3.361	321	1.100	388
29	Lugosi m. kir. állami faiskola	13.648	11.900	—	—	20.835	4.340	4.126	5.380	962	—	2.003	—	—	—	—	—
30	Mezőhegyesi " " "	18.844	7.057	—	—	5.657	5.879	4.337	9.174	15.414	—	1.772	—	—	—	—	—
31	Szolyvai " " "	13.217	8.394	—	—	1.248	—	—	261	—	—	—	7.000	—	—	500	—
32	Tarcali " " "	6.278	4.673	—	—	2.177	3.717	3.562	1.710	1.345	144	1.800	—	1.099	1.099	—	75
33	Trencsényi " " "	6.264	—	—	—	1.638	—	—	951	184	—	—	—	—	—	1.500	—
34	Ungvári " " "	11.691	5.818	—	160	10.630	116	51	2.848	494	—	—	120	—	—	—	—
35	Zilahi " " "	4.622	3.746	—	—	3.330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
36	Sepsiszentgyörgyi m. kir. állami faiskola	4.517	83	—	—	476	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Ménési m. kir. vincellérskola	187	113	—	—	391	8	—	57	5	—	—	8.209	—	—	—	—
38	Nagynyedi " " "	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Budapesti m. kir. erdőhivatal	19.622	10.235	—	—	15.825	2.282	3.001	1.437	586	—	—	—	—	—	—	—
40	Besztercebányai m. kir. erdőhivatal	30.126	5.949	—	—	5.978	—	—	3.151	1.008	—	8.730	—	—	—	—	—
41	Beregszászi " " "	2.648	—	—	—	102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Balassagyarmati " " "	818	1.557	—	—	—	26	28	3	—	—	—	850	—	—	—	—
43	Brassói " " "	—	—	—	—	2.788	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	Csikszerepai " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	Liptói " " "	6.476	1.050	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Marosvásárhelyi " " "	8.307	13.56	—	—	2.543	—	—	1.460	355	—	1.416	—	—	—	—	2.847
47	Sátorajánhelyi " " "	4.213	561	—	—	655	1.199	306	1.449	429	—	362	—	—	—	—	—
48	Sepsiszentgyörgyi " " "	3.749	18	—	—	3.649	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—
49	Szegedi " " "	7.699	987	—	—	1.733	1.842	382	599	602	—	101	—	—	—	—	—
50	Székelyudvarhelyi " " "	6.381	7.342	—	—	1.814	—	—	886	—	—	753	—	—	—	—	2.775
51	Nagykárolyi " " "	3.657	16	—	—	535	419	—	—	258	—	—	—	—	—	—	—
52	Nagynyedi " " "	6.115	1.371	—	—	7.026	1.202	—	393	327	—	1.774	—	—	—	—	—
53	Veszprémi " " "	1.717	667	—	—	—	—	—	—	493	—	—	—	—	—	—	—
54	Zalaegerszegi " " "	1.746	1.245	—	—	—	—	—	1.218	372	—	—	—	—	—	—	—
55	Királyhalmi m. kir. erdőőri iskola	668	673	—	—	56	252	24	—	—	—	53	—	—	—	—	25
	Görgényzentmiklósi m. kir. erdőőri szakisk.	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen ...	250.724	98.548	177	340	124.896	29.644	17.859	49.588	35.019	334	26.852	7.429	19.540	1.421	3.300	11.843

D) Gyümölcsfa-oltóvesszők.

Folyószám	Az intézet vagy telep neve	Alma	Körte	Birs	Szilva	Kajszi- barrack	Cseresnye	Meggy
		D a r a b						
1	Orosházai m. kir. kertgazdasági tanszék ...	8.200	990	—	430	300	200	500
2	Hódmezővásárhelyi m. kir. földművesiskola ...	365	50	—	230	—	—	190
3	Karcagi " " " " ...	100	250	—	100	150	300	—
4	Komáromi " " " " ...	200	150	50	150	100	—	—
5	Pápai " " " " ...	210	575	—	—	—	—	—
6	Nagybocskói " " kertmunkásiskola ...	3.500	800	—	1.000	—	200	—
7	Kisbéri " " állami faiskola ...	1.410	1.680	—	1.600	660	670	1.000
8	Kisszebeni " " " " ...	4.200	2.000	—	4.600	1.800	250	1.600
9	Treneséni " " " " ...	14.500	—	—	1.700	—	600	500
10	Tarcali " " " " ...	6.400	9.995	—	3.400	2.200	1.800	500
	Összesen ...	39.085	9.955	50	13.210	5.210	4.020	4.290

E) Kiadható szőlővessző-készlet.

Megjegyezzük, miszerint itt csakis a gazdasági szakiskolák és állami faiskolák készletei foglaltatnak; a vincellériskolák és állami szőlőtelepek nagy szőlővessző- és oltványkészletéről az illető borászati felügyelők adnak felvilágosítást.

a) Amerikai alany- és direkttermő szőlővesszők.

Folyószám	Az intézet vagy telep neve	A l a n y f a j t á k									
		Riparia Solonis		Gamay Coudere		Riparia Rupestris		Arramon Rupestris		Riparia portalis	
		sima	gyökerez	sima	gyökerez	sima	gyökerez	sima	gyökerez	sima	gyökerez
1	Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet ...	3.600	1.500	11.600	5.600	12.600	6.300	11.800	5.900	—	—
2	Hódmezővásárhelyi m. kir. földművesisk. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—
3	Pápai " " " " ...	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	700
4	Somogyzentimrei " " " " ...	—	—	—	—	—	—	—	—	5.000	—
5	Tordai m. kir. kertmunkásiskola ...	—	—	—	—	—	—	—	—	100.000	4.300
6	Orosházai m. kir. kertgazdasági tanszék ...	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	90
7	Lugosi állami faiskola ...	—	—	—	—	—	—	—	—	25.000	—
8	Ungvári " " " " ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1.200	—
9	Zilahai " " " " ...	—	—	—	—	—	—	—	—	60.000	800
	Összesen ...	3.600	1.500	11.600	5.600	12.600	6.300	11.008	5.900	195.500	5.890

Amerikai alany- és direkttermő szőlővesszők (Folytatás).

Folyószám	Az intézet vagy telep neve	Alanyfajták				Direkttermő fajták			
		Rupestris monticola		Vitis Solonis		York Madeira		Othello	
		sima	gyökerez	sima	gyökerez	sima	gyökerez	sima	gyökerez
1	Csíkóvári m. kir. földművesiskola ...	—	—	—	—	—	—	500	100
2	Hódmezővásárhelyi m. kir. földművesiskola ...	350	100	—	300	—	—	—	—
3	Pápai " " " " ...	1.500	550	2.000	200	200	—	500	—
4	Somogyzentimrei " " " " ...	1.500	—	2.500	—	400	—	500	—
5	Orosházai " " kertgazdasági tanszék ...	350	—	200	550	—	—	—	—
6	Tordai " " kertmunkásiskola ...	15.000	1.900	—	—	—	—	—	—
7	Lugosi " " állami faiskola ...	10.000	3.500	—	4.450	—	—	—	—
8	Ungvári " " " " ...	250	—	1.100	—	—	—	—	—
9	Zilahai " " " " ...	1.200	12.000	—	300	—	—	—	—
	Összesen ...	30.150	18.050	5.800	5.800	600	—	1.500	100

F) Nemes fűzdugvány-készlet.

Folyószám	Az intézet vagy telep neve	Salix laurifolia	Salix uralensis	Salix caspica	Salix japonica	Salix vitellina aurea	Salix Lambertiana	Salix vimin. gambabina	Salix vimin. Schultze	Salix vimin. purpurea	Salix americana	Salix vitell. aurea nova	Salix Kersky	Salix vim. Batavia	Salix rosmarini-folia	Salix regalis
1	Kolozvári m. kir. gazdasági akadémia		5.000	8.000	3.000	25.000	3.000			60.000	20.000					
2	Pápai m. kir. földmivessiskola	1.000		3.000		2.000									2.500	1.000
3	Somogyiszentimrei m. kir. földmivessiskola		10.000	20.000	5.000	50.000		350.000	50.000		3.000					
4	Bajai m. kir. kertmunkásiskola					15.000										
5	Lőcsei "															
6	Nagybocskói "															
7	Kisbéri állami faiskola					16.000				18.000	50.000					
8	Lugosi "					25.000				30.000	80.000					
9	Ungvári "		19.000		20.000	18.000					300	30.000				
10	Zilahi "	15.000					21.500	32.200			8.000					
	Összesen	16.000	34.500	31.000	28.000	151.000	27.500	382.200	50.000	458.000	41.300	33.000	50.000	39.100	2.500	1.000

Arak:

Az állami faiskolákban általánosságban termelni szokott, gazdasági célokra szolgáló oltványok, gyökeres dugványok és vadgyümölcsfagemesetek árai ezúttal további intézkedésig következőleg állapítatnak meg:

A) Gyümölcsfáknál:

- I. osztályba sorozott alma-, körte-, szilva-, ringló-, cseresnye-, meggy-, dió-, szeder- és berkenye-oltványok és kiültetésre alkalmas gyökernemes facsemetek ára darabonként ... 60 fill.
- Ugyanezen gyümölcsfajtákból a II. osztályu oltványok darabonként ... 30 fill.
- Az I. osztályu kajszibarack- és őszibarack-oltványok darabonként ... 40 fill.
- II. osztályu kajszibarack- és őszibarack-oltványok darabonként ... 20 fill.
- 1—2 évig iskolázott, gyökereztetett mogyoró-bujtasok és sarjak drb.-ként ... 30 fill.
- 1—2 évig iskolázott gyökeres köszméte- és ribizke-dugványok drb.-ként ... 10 fill.
- Oltóvesszők és szemzőhajtások darabonként ... 4 fill.

B) Gyümölcsfának és egyéb fának magcsemeténél:

- 1 éves vadalma-csemete 1000 darabonként ... 10 kor.
- 2—3 éves vadalma iskolázott magcsemetek 1000 darabonként ... 15 kor.
- 1 éves vadkörte-csemete 1000 darabonként ... 12 kor.
- 2—3 éves vadkörte iskolázott magcsemete 1000 darabonként ... 18 kor.
- 1 éves Myrobalána, besztercei, vagy duránci szilva-magcsemete 1000 darabonként ... 12 kor.
- 1 éves St.-Julien szilva-magcsemete 1000 darabonként ... 20 kor.
- 1 éves vadeseresznye-magcsemete 1000 darabonként ... 16 kor.
- 1 éves vadmeggy-magcsemete 1000 darabonként ... 16 kor.
- 1 éves sajmeggy-magcsemete 1000 darabonként ... 18 kor.
- 1 éves vadkajszibarack-magcsemete 1000 darabonként ... 12 kor.
- 1 éves keserümandula-magcsemete 1000 darabonként ... 15 kor.
- 1 éves nemes dió- és nemes gesztenye-magcsemete 1000 darabonként ... 16 kor.
- 2 éves nemes dió- és nemes gesztenye iskolázott magcsemete 1000 drbként ... 20 kor.
- 2 éves doucin, szentiváni, paradicsomi alma, orbai alma és birs ezre 40 kor.

C) Törpe és alakfák:

- Törpefák 1 évesek drabja ... 20 fill.
- 2—3 éveseké ... 60 fill.
- Alakitott fák darabja 2—3 éves alakítás után bármily alakban 1 kor. 20 fill.

D) *Gazdasági- és díszfáknál:*

24. Eper- és akác-csemete 1 éves ezre 5 korona, 2 éves ezre	10 kor.
25. Gleditschia-, Maclura-, fagyalcsemete ezre	12 kor.
26. Minden egyéb gazdasági-fa- vagy díszfa-csemete (vagy gyökeres dugvány) 1—2 éves korig ezrenként	30 kor.
27. Gazdasági- és díszfák, I. osztályuak (nem oltottak) darabonként	30 fill.
28. Ugyanezek II. oszt. darabonként	20 fill.
29. Tülevelü fák darabja 50—100 cm magasságig	80 fill.
30. Minden oltott lomblevelü, vagy tülevelü díszfa darabonként	80 fill.
31. Diszcserjék darabonként	20 fill.
32. Oltott rózsa, ribizke és köszméte darabonként	60 fill.
33. Dugványok gyümölcs- és egyéb fákról, valamint cserjékről 100 drbonként	3 kor.
34. Füzdugványok ezre	3 kor.
E) <i>Szőlővesszőknél és szőlőoltványoknál:</i>	
35. Riparia, Solonis, Rupestris, Monticola I. oszt. sima vessző ezre	12 kor.
36. Ugyanezekből II. oszt. sima vessző ezre	6 kor.
37. Ugyanezekből az I. oszt. gyökeres vesszők ezre	24 kor.
38. Ugyanezekből a II. oszt. gyökeres vesszők ezre	12 kor.
39. Minden egyéb amerikai fajtánál a sima vessző ezre 12 korona, a gyökeres vessző ezre	24 kor.
40. Amerikai szőlőoltványok ezre	200 kor.
41. Európai csemegeszőlő-fajták sima vesszeje ezre	10 kor.
42. Ugyanezek gyökeres vesszeje ezre	20 kor.
43. Európai borszőlő-fajták sima vesszeje ezrenként	6 kor.
44. Ugyanezek gyökeres vesszeje ezre	12 kor.

A faiskola-kezelők felhatalmaztatnak, hogy az augusztusban bejelentett készletüknek az illető év őszére ki nem utalványozott, illetve a következő év tavaszára le nem kötött részét, a fentebb megállapított teljes árak mellett az őszi ültetés ideje alatt külön felhatalmazás nélkül is eladhassák és azokat kellő biztosíték mellett a következő év tavaszára előjegyezthessék. Ilyen előjegyzéseket azonban a kezelők csak december 15-ig fogadhatnak el, mely napon az előjegyzések lezárandók és ezen idő letelte után oltványok kiadása már csak külön ministeri biztosi utalvány vagy külön felhatalmazás alapján történhetik.

Egy-egy megrendelő részéről 1000 darab oltványon felül terjedő megrendelés előzetesen kikért felsőbb jóváhagyás esetén fogadható el.

Iskolázásra alkalmas vadgyümölcsfa-magcsemetét a faiskola-kezelők csakis utalványrendelet vagy külön meghatalmazás alapján értékesíthetnek-saját hatáskörükben tehát ilyeneket kiadni nem szabad.

Gyümölcsfa-oltványoknak, vadgyümölcsfacsemetéknek, továbbá szemzőhajtásoknak és oltóvesszőknek *kedvezményes áron* való kiosztása rendszerint kellően felszerelt és szabályszerű bélyeggel ellátott kérvényekre a megye u. p. és vasútállomás feltüntetésével történik, mely kérvények a m. kir. földmivvelésügyi miniszteriumhoz címezve vagy közvetlenül nyújtandók be, vagy pedig a faiskolákat kezelő állami intézetek és az illetékes állami erdőhivatalok útján terjeszthetők fel.

A gyümölcsfa-oltványok, magcsemeték, szemzőhajtások és oltóvesszők tényleges csomagolási és szállítási költségeit, bármilyen feltételek mellett is adatnak ki azok, mindenkor az illető kérelmező birtokos tartozik viselni.

Lelkészek, tanítók, jegyzők, állami tisztviselők és földmives-gazdák külön a miniszterhez intézendő és 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényükre fél-, sőt esetleg még kedvezményesebb árban is kaphatják a fákat és csemetéket.

A kimutatásban kitüntetett (nem oltott) magcsemeték és vadcsemeték — amíg a készlet tart — kivételesen díj nélkül is adatnak, de csakis olyan községi faiskolák számára, amelyek megfelelő talajjal és fekvéssel, továbbá kellő kerítéssel, kuttal és felszereléssel vannak ellátva; végül amelyek kezelője a kellő szakismerettel bír és ahol a faiskola megmunkáltatása akadályba nem ütközik.

Ezen feltételek létezése a tanfelügyelő, a fatenyésztési vándortanító, vagy a járási faiskola-felügyelő, vagy a törvényhatóság hivatalos bizonyítványával igazolandó.

A községi faiskolák számára igényelt ingyenes adományokért a kellően felszerelt folyamodványok 1 koronás bélyeggel ellátva a földmivvelésügyi m. kir. miniszterhez 1906. évi januárius 1-ig benyújtandók; később érkezett folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

A folyamodványokban az elősoroltakon kívül még megjelölendő:

- a) a folyamodó község neve,
- b) az utolsó vasuti vagy hajóállomás és az utolsó posta és a vármegye,
- c) a kívánt magcsemeték neme és azok mennyisége,

d) a faiskola nagysága, beosztási tervezete és a jövő év tavaszán beültetni szándékolt terület.

Községi faiskolák, egyesületek, lelkészek és földmivesek részére az egyes telepeken nemes oltóvessző van készletben, mely darabonként egy fillér szedési díj mellett küldetik meg az egyes megrendelőknek. Az ez iránti megkeresések 1906. évi februárius 15-ig egyszerű levélben az orsz. gyüm. miniszteri biztoshoz intézendők.

Az ingyenesen adományozott csemeték szállítási és csomagolási költségét azok tartoznak viselni, akik az adományt kapják és ezen költségek utánvétellel szedetnek be. Oly kérelmezők, kiknél a kiváltásnál vonakodás vagy késedelem tapasztalható, — a jövőben minden kedvezménytől elesnek.

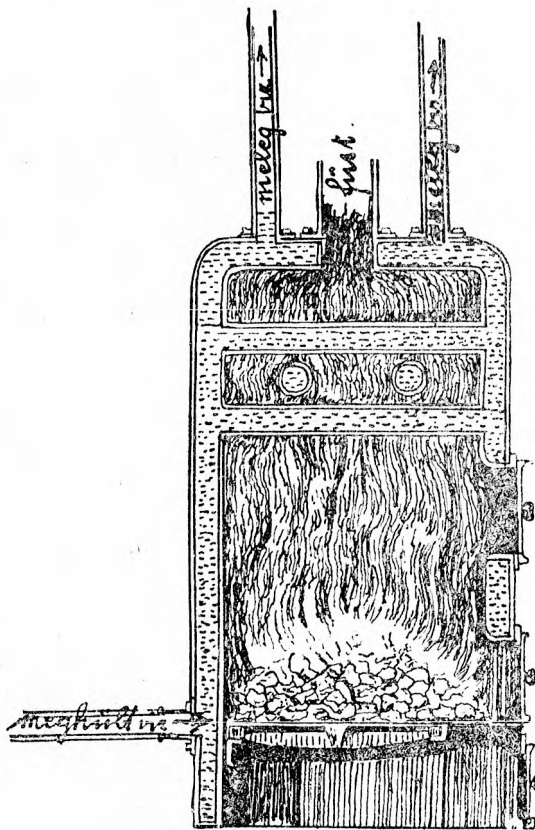
M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

A hajtató- és növényházakban alkalmazott melegviz-fűtésről.

(41. sz. ábrával.)

Általánosan ismert a kertészetben az a növényházi fűtőrendszer, amely kanális fűtés, vagy jobban mondva mint füstcsatorna ismeretes; ellenben csak nagyobb vagy jobban berendezett kertészetben találkozhatunk a növényházakban alkalmazott ugynevezett melegviz-fűtéssel. Az utóbbi itt-ott „thermosyphon“ név alatt is ismeretes, mely szó görög származású és annyit jelent, mint „melegcső“, illetve „melegvezető“, vagyis átvitt értelemben „melegviz-fűtés“.

41. ábra.

Az ilyen melegviz-fűtésnek az az előnye van, hogy egy kazánal — ha az elég nagy — 4–5, sőt több növényházat is lehet fűteni. Ebben az esetben a fűtés mint központi fűtés működik. További előnye az, hogy a füstcsatornával szemben kevesebb fűtőanyagot igényel, kevesebb idővesztéssel fűthetők vele a helyiségek, és külön-külön bármelyik helyiség, mivel a fűtőcsövek elzárócsapokkal tetszés szerint elzárhatók, illetve kinyithatók és így a melegség szükség szerint szabályozható; végre az ilyen házakban a levegő mindig tiszta, kellemes és füstmentes marad, ennél fogva a növények is egészségesebbek.

A melegviz-fűtésnek a lelke a kazán, amely mindig oly alacsonyra, illetve oly mélyre állítandó, hogy a kazán teteje a növényházakban elhelyezett fűtőcsöveknél lejjebb legyen.

A kazán bármilyen alakú vagy szerkezetű is legyen, alapjában mégis csak ugyanolyan, mivel mindegyik kisebb-nagyobb vízmennyiséget vesz magába a tüztől. A kazán álló vagy fekvő, falazott vagy szabadon álló lehet. Képünkön (41. ábra) egy szabadon álló kazán van lerajzolva. A kazánban a felmelegedett víz fizikai törvény szerint fölfelé tördül s így a hozzá illesztett és növényházba vezető felső csöveken át bizonyos fokig lehűlvén, a kazán alsó pontján visszatérülve, körútját befejezi, hogy ott a kazánban újonnan megmelegítve új körútját megkezdhesse.

Minden elágazó csövön zárócsapnak kell lenni, hogy a növény- vagy hajtatóház minden részét a szükséghez képest melegíteni lehessen, illetve a meleget el lehessen zárni.

Mint hogy a víz $+100^{\circ}\text{C}$ -nál éri el legnagyobb kiterjedését, a fűtés legmagasabb pontján egy kiterjeszkedési tartányt (reservoir) kell alkalmazni, amely a kazánban és a csövekben lévő víznek a tágulást lehetővé teszi, úgy szintén annak tömörülését. Ezáltal állandóan vízzel telve vannak a csövek, anélkül, hogy a víz összeszorulna és robbanás történhetné. Az elágazó melegviz-csöveknek legmagasabb pontjain kis levegőt kibocsátó csapokat kell alkalmazni, hogy az összegyűlő levegőt ki lehessen eresztetni, mivel a legcsekélyebb levegőnek összegyülemlése fennakadást idézhet elő a keringésben. A fűtésnek kéménye a viszonyokhoz mérten inkább magasabb, mint alacsony legyen. Jó levegőhuzat földolag, mely azonban csak elegendő magas kéménnyel érhető el.

Hogy az ilyen melegviz-fűtést, főleg pedig a kazánt drágasági szempontból, állandóan jó karban kell tartani, említeni talán felesleges, azonban tudnunk kell, hogy a kazán a fűtőcsövekkel együtt állandóan — tehát ha nyáron nem is fűtünk szintén — vízzel telítve legyen. Kívülről pedig a kazánt és csöveket minium-festékkel szükség szerint festenünk kell. Tavasszal, az utolsó fűtés után, a kazán alaposan megtisztítandó a hamutól és koromtól, a fűtőajtók pedig nyáron állandóan nyitva tartandók, hogy a vasrészek mennél inkább legyenek a száraz levegőnek kitéve, nehogy a kazán belseje megrozsdásodjék

Rüde Károly.

„Őszibarack-termesztés rácsozat mellett.

XI. Az ápolás. (Folytatás.)

2. *Hajtás-ritkítás.* Midőn elvirágzás után az őszibarackfa hajtásai 3–4 cm. hosszúságra fejlődtek, megválogatjuk azokat és éles késsel eltávolítjuk mindama hajtásokat, amelyek feleslegeseknek mutatkoznak. Ilyenek először mindazok, amelyek befelé, tehát a rácsozat léceihez állanak; továbbá azok, amelyek párosan vagy hármasan állanak ugyanazon egy helyen. Ez utóbbiaknál a lefelé nézők közül meghagyjuk a legerőteljesebb

fejlődést mutatót; a felfelé állók közül viszont a leggyengébbet fogjuk meghagyni, mivel a fánedvek mindenkor felfelé törnek és ha itt is a leg-erősebb fejlődésűt hagynók meg, azt nehéz volna a kivánt korlátok között megtartani. Ezt a hajtás-válogatási műveletet egy-egy fán ne egyszerre, hanem 3—4 napi időközökben végezzük el, nehogy nedvforgási zavart idézzünk elő, ami sok betegségnek válhat kútforrásává.

3. *Termés-ritkítás.* Ezzel egy olyan munkához értem, amelyet nem ajánlhatok eléggé nemcsak őszibarack-, hanem általában finomabb asztali gyümölcsstermesztőink figyelmébe, mivel ez ellen vétkeznek nálunk a legtöbben. Még művelt embereket is nehéz meggyőzni a termés-ritkítás szükségéről és annak nagy hasznáról. Éppen ezért szeretném az őszibarack-stermesztők közül azokat, akik nem voltak még Montreuilben és nem akarják a termés-ritkítás szükségét belátni, úgy május vége felé oda küldeni, hogy nézék meg: mit művelnek a kertgazdák ott a mondott időben, és azután nézék meg megint, midőn a termést szedik és egy szépen megkefált őszibarackért a mi pénzünk szerint 1 k. 20 fillért kérnek és kapnak, s nézék meg az erőtől és egészségtől duzzadó fákat és hasonlítanak össze saját dió-nagyságú és macskakölyök-szőrösségű őszibarackjaikkal és levéltetvektől, gombáktól, szóval az élőködők rajától elkényszeredett fáikkal; akkor — tudom — eloszlaná minden kételyük, minden kifogásuk és belátnák a termés-ritkítás szükségességét és nagy hasznát. Nagyon természetes, hogy a terméssel túl megterhelt fán nemcsak az ágak vannak folyton a lehasadás veszélyének kitéve, hanem a gyümölcsök sem bírnak a kellő mértékben táplálkozni, minek következtében ezek aprók, fejletlenek maradnak és mégis annyira kimerítik a fát, hogy az élőködők rajtatörnek és elnyomorítják, úgy, hogy a fa tartalék-táplálékot sem képes sejtjeiben felhalmozni és nemcsak meddő marad a reá következő évben, hanem az időjárás viszontagságainak is idő előtt áldozatul esik és kivész. Utoljára is végeredményében az mindegy, hogy 10 apró gyümölcs nyom egy kilót, vagy pedig 4—5 szépen fejlett. A súlyban tehát nem áll be veszteség, az árban meghatározott előnyben van a szép és nagy gyümölcs, különösen most, amidőn csak a nagy gyümölcsök a keresettek. Mindehhez járul azután még, hogy a fa nemcsak egészséges marad, hanem elláthatja magát tartalék-táplálékkal is, minek folytán évről-évre meghozza a maga termését és az élőködők támadásainak is jobban ellent áll, mert ezek mindenkor csak nyomorék vagy beteges fákon ütnek tanyát és úgyszólván sohasem támadják meg az életerőtől duzzadókat.

Angyal Dezső.

(Folytatjuk.)

Oltványszőlő-ültetés ősszel.*)

Sokan vannak, akik azt hiszik, hogy az amerikai alnyú szőlőoltványokat nem lehet ősszel ültetni; pedig e nézet téves, mert 60—70 cm. mélyen fordított talajba elültethetjük bátor-ságosan az oltványokat. Ilyenkor az oltványok gyökereit visszavágjuk, míg a vesszőket meghagyjuk, s ezeket télire betakarjuk a körülöttük levő földdel és csak tavasszal metszük vissza 1 szemre őket.

Ültethetjük kétféle módon: fúró után és gödrökbe, természetesen a már 1—2 hónappal előbb megforgatott talajba.

Ha ültetünk, mindenkor jól érett és átrostált komposzt-trágyával ültessünk, a komposztot mindig az anyafölddel keverjük össze s úgy adjuk a szőlőtövekhez. Ősszel öntözni nem szükséges, mert úgylis fog részesülni télen át ültetvényünk elegendő bő nedvességben. Akinek oltványszőlővel kell dolgoznia, kísérelje meg az őszi ültetést, nem fogja ennek kárát vallani, ha jól és pontosan végezi, csak *jól fedje be* a szőlőtöveket az ültetés után.

Előnye az őszi ültetésnek az, hogy nem száradhat ki, mert bő nedvességben részesül télen, továbbá nem kell gondoskodni, hogy télen hol tartsuk el, hogy el ne romoljon, mert bizony kint a jó anyaföld megvédelmezi őket, míg bent néha az egerek is elpusztítanak egy csomó oltványt. Előnye még az olcsóbb megmunkáltatás is, mert nyár utolján a földforgatáshoz, de meg az őszi ültetéshez is könnyebben és olcsóbban lehet munkást kapni, mint tavasszal. No azután még előnye a biztosabb megeredési százalék is.

(Modor.)

Iváncsics István.

„Még egyszer a szőlő téli eltartásáról“.

Észrevételek Budai József tanár úrnak fenti című cikkére.

Igazsága van igen t. Budai tanár úrnak: még mindig nagyon „*maradi*“ a magyar s valóban szükséges néha, hogy tespedéséből, vagy amint kissé erősebb kitételrel méltóztatott mondani: *tunyáságából* felrázassék, felkorbácsoltassék.

Nem is akarom semmiképpen sem bagoly módjára leluhogni az általa hangoztatott kezdeményezést, mert én is szerény körömben min-

*) A mi nézeteinkkel ugyan nem mindenben egyezik közlemény, azonban mégis közöljük azt, mint tapasztalatokra támaszkodó véleményt. Szerkesztő.

den életrevaló új eszmének lelkes hive, támogatója vagyok.

A szőlő téli eltartásának Magyarországon leendő bevezetése iránti mozgalmat kiindulásától kezdve, mindez ideig figyelemmel kísértem; s teljesen igazat adok annak — amint t. Tanár úr maga is mondja, — hogy „minden vállalkozásnál körültekintés, tudás, szellemi befektetés (s engedje hozzá tennem, hogy ezen felül *anyag*i is) elengedhetlen feltételei a sikernek“. De mert a „*Gyümölcskertész*“ f. évi 17-ik számában a fent hivatkozott cím alatt — bár elvitázhatatlanul sok jó akarattal és nagy lelkesedéssel — írott cikkének egyes pontjaiban egyes tudnivalókat még mindig nyitott kérdésnek hagyott, tehát szives engedelmeivel azoknak egy részét megvilágítani, más részére rámutatni a következőkben bátorodom.

*

Mielőtt azonban a tulajdonképpeni dologra áttérnék, — minthogy én is egyike vagyok azoknak, akik Dayka úrnál Miskolcon hiába jártak, — engedje meg, hogy teljesen elfogulatlanul elmondhassam a valódi tényállást, hogy így mindenki elbírálhassa: mennyiben hibás Dayka úr azon szemrehányásokkal szemben, amelyekkel a t. Tanár úr — mindenesetre az *ügy* érdekében óhajtván cselekedni — őt illette.

Sajó K. úrnak „*A szőlőfürtök eltartása Franciaországban*“ című cikksorozatából tudjuk, hogy az eltartó kamarát nyitogatni nem szabad, mert a penészek és egyéb gyümölcsrontó szervezetek csirái szabadon és tömegesen szállingóznak a levegőben, nyitogatás alkalmával a kamarába jutva megtámadják a készletet, az rothadásnak indul, s vele együtt kárbaveszhet az egész évi költség és fáradság.

Dayka úrnak pedig az volna egyik főben járó bűne, hogy a szőlő berakásától tavaszig az eltartó kamarába senkit nem ereszt be. Az igaz, hogy ezt — mikor első évi teletetése oly szépen sikerült — megígérte, de akkor még nem vetett számot azzal, hogy ennek reá nézve milyen káros következményei lehetnek.

Amikor már én akartam meglátogatni s ezt neki bejelentve, egyúttal a hiressé vált kamarájának megtekintésére engedelmeimet kértem, már akkor szomorú tapasztalatai voltak s erre való hivatkozással udvariasan bár, de határozottan kijelentette levelében, hogy ne fáradjak, mert kamaráját nem mutatja meg.

Mindamellett én mégis elúztam hozzá, remélve: hátha eltéríthetem elhatározásától és ezáltal tudás-szomjamat kielégíthetem, s ha így hasztalan volt a költség és fáradság, úgy én, mint a többiek — kik hasonlóan jártak el — magunkra vessünk.

En véletlenül éppen akkor toppantam be hozzá, amidőn telelő kamarájából mintegy 7 kilónyi rothadásnak induló szőlőt hozzátartozóival lakásába vitt be, mint legutóbbi — néhány nappal azelőtt történt — kamaranyitogatásának

következményét. Ugyanis az alkalommal az eltartó kamara iránt érdeklődő és azt megtekinteni kívánó társaságban — melynek tagjait előttem megnevezte, de itt felsorolni szükségtelennek tartom — oly egyének is voltak, akiknek kívánságuk elől csakugyan kitérnie nem lehetett, bár az időjárás ahhoz éppen nem volt megfelelő.

Hét kiló szőlő tavasszal 15—20 koronát ér, tehát csupán egy látogatásból kifolyólag ennyi kára volt Dayka úrnak.

Ez, illetve ezelőtt történt ehhez hasonló esetei arra az elhatározásra juttatták, hogy kamaráját az érdeklődők elől teljesen elzárja.

S avval, hogy a telelő-kamarájának muto-gatását — előzőleg tett ígérete ellenére — be-szüntette, akkor, amidőn látta, hogy abból nem-csak kára származik, hanem az egész készlete a tönkremenés veszélyének tétetik ki; vagyis avval, hogy jól felfogott kötelességszerű érdekét megvédte, nem szolgáltatott okot arra, hogy a nagy nyilvánosság előtt megvádoltassék. Nem! különösen akkor nem, amidőn a legszerényebb megélhetésre sem elegendő az ő csekély útbiz-tosi fizetése s ezenfelül — mint a t. Tanár úr annak idején maga is megírta — Dayka úr háza-tájékán egy kotlóalja kedves, mosolygó arcú *gyermeksereg nyüzszög*, s ezek eltartásáról, ruhá-zatáról s neveltetéséről neki kell gondoskodnia.

Már akkor, amikor nála jártam, mondotta nekem — s avval sem követett oly nagy bünt, — hogy az idén szőlőjét drágábban fogja adni a kereskedőknek, mint a múlt évben, mert az idén nemesak hogy több romlott el, a kamara nyitogatása következtében, mint tavaly (persze akkor még senki sem érdeklődött iránta, s így nem nézte meg), hanem ezen felül a legéberebb örködése mellett is egyik kamarájában a hőmér-séklet 0 foknál alul szállt, minek következtében üvegjei szétrepedtek s az északi fal melletti áll-ványon levő készlete, mintegy 100 kilónyi meg-fagyott, tönkrement; csak azért nem mondom, hogy az utóbbi teljesen kárbaveszett, mert azt a patkószeget is megemészteni tudó mosolygó arcú apróságai fogyasztották el. S hogy ezt a nagy veszteséget némileg is csökkentse, ezért volt kénytelen a szőlő árát az idén — lehet, hogy jövőben is — 20, azaz húsz fillérral felemelni.

S kérdelem: vajjon meg van-e most fizetve így is, különösen Dayka úrnak nagy fárad-sággal kiesipkedett fürtű, gyönyörű kinézésű és felséges zamatú szőlője, amikor Budapesten és Bécsben a parafa-törmelékben telet spanyol és a belga hajtatóházakból kikerült szőlőt tavasszal az üzle'ekben 8—10 koronájával fizetik?

A fentebb elsorolt részleteket Dayka úr-tól tudtam meg ottlétem alkalmával, amidőn bár rövid idő alatt is olyan tisztességes, jóra-avaló becsületes embernek ismertem meg, hogy szavai valódiságában pillanatig sem kételkedtem, melyek hallása után én magam lemondottam azon kíván-ságomról, hogy kamaráját megmutassa, mert be-láttam, hogy embertelenség volna csupán kíván-

csiságom vagy önérdekem kielégítése végett egy szegény, megélhetésért küzdő embertől olyat kívánni, amiből neki kára van, ami neki anyagi romlását is okozhatja.

Ezután a nagy kontra-vargabetű után visszaterék én is igen t. Tanár úr cikkének a szőlő téli eltartásáról szóló részére.

Szives elnézését kérem, hogy véleményemet, nézetemet elmondani bátorkodom. Nem azért teszem, mintha én evvel a sorai által kellett lelkesedést akarnám lelohasztani, hanem egyedül az a célom, hogy ebből azon tisztelt polgártársaim, akik nagy áldozatok árán telelőkamarát akarnának felállítani, tanulságot merítsenek.

Úgy vélem: az óvatosság, körültekintés és egyes esélyekkel való számotvetés még nem gyöngeség, nem élehetlenség vagy kishitűség.

Amint tudva van, a télen eltartott szőlőnek nagy versenytársa volt eddig a parafa-hulladékban telelt spanyol és a hajtatott belga szőlő. S komoly versenytársa marad továbbra is, még annak ellenére is, hogy az előbbi külsőre, az utóbbi zamatra nézve nem vetekedhetik vele. Hacsak idővel a túltermesztés folytán a mi telelt szőlőnk ára 1 korona 20 fillerre nem száll le, mert ennél még a parafa-hulladékban telelt vagy a hajtatott szőlő ára is előre láthatólag sokáig magasabb lesz.

Amikor Sajó úr az 1903-dik évfolyamban ismertette a szőlő francia módon való eltartását, megemlítette, hogy *Thomery szőlőtermesztői április-május hónapban 10—20 frankért adják el a kifogástalanul kitélt szőlőjüknek kilóját*. Együttal megjegyezte, hogy *„ha nincsenek is olyan piacaink, ahol 1900 koronát kaphatnánk egy métermázsza szőlőért, megelégszünk ennek negyedével is, még talán kevessebbel is.*

Azonban bátor leszek kimutatni, hogy hová jutnánk számításunkkal, hogyha 1900 korona helyett, ennek nem *negyedével*, hanem tizenhatod-részevel, vagyis mint igen t. Budai tanár úr mondja: *„120 koronával, mely szerint még mindig olyan haszon, amely megkértszerzi a természet fátarsága díját, tehát méltó a figyelemre“* — megelégednénk.

Bizony mondom, nem lesz belőle semmi jövedelmünk, mert hát nem minden bevétel jövedelem.

Készítsünk egy kis számvetést, hogy tiszta képet kapjunk a dologról.

Egy 400 kilót magába fogadó kamara építési, valamint belső berendezési költsége 2400 korona. Az ebben elhelyezett 400 kiló szőlő tavasszal, — ha az összes készlet kifogástalan állapotban megmarad, 350 kilóra apad, amelyért t. Tanár úr számítása szerint 1 korona 20 fillérével — 420 koronát kapnánk.

Ha pedig ősszel adtuk volna el a szőlőt friss állapotban, — természetesen az olyan szőlőt értem alatta, mint a Dayka uré, amely nagy

költséggel és fáradsággal kicsipkedve van, — kapnánk kilójáért

60 fillért s így összesen . . . 240 kor-t.

Különbözet tehát 180 kor.

Ennyivel kapnánk tehát többet a teletetés folytán. Ezen eredményt szembeállítva a zölden konzerválás költségeivel, az alábbi eredményre jutunk:

Minthogy a telet szőlőnek árát az ősszel eladott szőlő árának bevételeitől számítva csak 7—8 hónap múlva kapjuk, tehát elesünk 240 kor. 7—8 hónapi 6%-os kamatjától, amely kitesz	9.60 kor.
Hozzáadva a telelőkamara építésére és felszerelésére kiadott 2400 kor. tőkének 1 évi 6%-os kamatját	144.— „
Hozzáadva a tűzbiztosítást	8.40 „
A fűtési költségeket circa	36.— „
(petróleum-lámpással még ez is több)	

Összesen . . . 198 — kor.

a kiadás, tehát 18 koronával több, mint a bevétel.

Most hát miből lesz fedezve a segéd-erőkért fizetett költség és mi által térül meg ezen felül még a 8 hónapi gondozás és fátardozás?

S ami a legfőbb: miből lesz törlesztve a telelőkamarába fektetett tőke? Mert a kamarát alkatánál fogva másra célszerűen használni nem lehet, tehát a magában foglalt anyagok értéke és az épület felállítási költsége közötti különbséget évenként a nyerendő jövedelemből törleszteni is kellene.

Azonban tovább megyek és kérdem: Hát abban az esztendőben, amidőn a kamara megtöltése előtti időben hétszámra szakad az eső — mint például az idén — s telelésre nem szedhetünk szőlőt, mert amint tudjuk: nedves időben levágott és alkalmazott szőlő az igazi eladási idő bekövetkezése előtt *biztosan elpusztul*. Avagy a már nagy fáradsággal elkamarázott készlet egy véletlen körülménytől vagy rossz időben történt ajtó-nyitás folytán rothadásnak indul; majd akkor miből nyer fedezetet a telelőkamara értékéből törlesztendő összeg; miből az abba fektetett tőke után esedékes kamat; miből nyer jutalmazást az egész évi fátardozás s az utóbbi esetben az ősszel még eladható, de tavasszal rothadás folytán teljesen hasznavehetetlenné vált készlet értéke miből térül meg?!

Bizony 1 korona 20 fillérből soha!

Az ilyen figyelemre méltó jövedelemtől óvjon Isten mindannyiunkat.

Akkor már sokkal hasznosabb parafa-hulladékban telettteni a szőlőt, amiért még mindig kapunk *legkevesebb* 1 kor. 20 fillért s nem kell hozzá sem tőke-befektetés, sem nagy körültekintéssel járó fátardozásos eljárás, s ezen felül semmi kockázattal nem jár, mert nincsen annak a veszélynek kitéve, hogy a készlet elrothad vagy megfagy.

Azt méltóztatott mondani a többek között: „Különben a tapasztalat arra tanít mindenkit, hogy a tömeges árú előállításával együtt nő a fogyasztó közönség és együtt emelkednek az árak is“. Ezt általánosságban mondani azért nem lehet, mert p. o. míg Magyarországon a csemege-szőlőtermesztés kiterjedésével együtt fogyasztó-közönsége is évről-évre szaporodik, addig az árak éppen a túltermesztés folytán mindig csökkennek. Ugyanis az árakat a kereslet és kínálat szabályozza; minél nagyobb a kereslet, annál magasabbak az árak s viszont minél nagyobb a kínálat, annál alacsonyabbak az árak.

Kecskemét sem azért tudja eladni a barackját, mert sokat termeszt, hanem azért, mert Magyarországon nincsen versenytársa, illetve nincs több hely, ahol olyan tömegben természeténél a barackot, s így az összes külföldi vevők ebbeli szükségletük beszerzése végett oda mennek, minél fogva a természetvénnyel szemben megvan a kellő kereslet, ami kielégítő árakat eredményez.

Azt is méltóztatott továbbá irni, hogy „Egyelőre nem kell attól tartani, hogy a jól telelt szőlőt értékesíteni nem tudjuk, sőt igyekezettel és józan üzleti bátorsággal elérhetnénk azt is, hogy remek szép és finom zamatú télen kitelelt szőlőnkért egész Európa nekünk adózna“.

Bármennyire szeretném is, mégis bajosan tudom elképzelni, hogyan érhetnénk ezt mi el, amikor a francia telelt szőlőt a budapesti piacon még nem ismerik, sőt még Bécsben is alig. Pedig Franciaországban már 1850 óta foglalkoznak a szőlő zöld nyéllal való konzerválásával, s oly tökéletességre vitték ezt, hogy eddig a világpiacra hasonlót egy nemzet sem tud felmutatni. Mégis ennek a híres francia zölden konzervált szőlőnek nemcsak a külföldi piacokon lett erős versenytársa az olcsóbb belga hajtatott szőlő, hanem magába Franciaországba is oly nagy mennyiségben kezdett beözönlöni, hogy ha az ottani kormány idejekorán magas vámokkal lehetlenné nem tette volna a belga hajtatott szőlő bevitelét, úgy ott is csak tengődne most ez a kereseti ág.

Hogy nálunk mily nehéz még kisebb termelésnél is vevőt találni, fényes példa erre Frenyó András plébános úr esete. Tessék elolvasni a Gy. K. 1905. évi 19. számát.)

Miért van az, hogy Franciaországban csak Thomery és Fontainebleau környékén foglalkoznak szőlő téli eltartásával? Bizonyosan azért, mert a nagy fogyasztó piac: *Páris* közelükben van, mérsérelt mint a kecskeméti példa is igazolja, eredményesen csak az esetben jár, ha nem az egész országban szerteszt, hanem a fő fogyasztó piachoz közel, egy két helyen foglalkoznak vele. Mert ha szerte-szét van az országban a hűtőkamarák: azok tulajdonosai kell, hogy mindmegannyi *Geodon* Andrások legyenek, akiknek a szorgalmon, becsületességen kívül: erélyük, rátermettségük, józan üzleti bátorságuk és kereskedelmi szaktudásuk legyen, hogy nemesak eltartani tudják télen

a szőlőt, — ami szintén nem kis feladat, — hanem ezenkívül túltermelés esetén — azt kelően értékesíteni is képesek legyenek.

Igen ám! De *Geodon* Andrások nem minden bokorban teremnek.

Végül megemlítem még, hogy *D a y k a* úrnál jártamkor t. Tanár úrnál is akartam tisztelni. Nagyon óhajtottam volna személyesen is megismerni azt az embert, akinek nagy szaktudással irt és forró hazafiasságtól áthatott cikkeinek régi lelkes és hű olvasója vagyok. Sajnálom ma is, hogy t. Tanár urat nem találhattam otthon. Pedig már ekkor akartam arra kérni, amit ezúttal teszek meg, ezen kérdésnek újbóli szönyegre hozása alkalmával, hogy miután t. Tanár úr ennek az ügynek olyan lelkes apostolává szegődött, segítsen megvalósítani a hirdetett ígét, fogjon velünk kezét, legyen a mi *Geodon* Andrásunk, építsünk egyesült erővel és közös költséggel telelő-kamarát, tanítson meg bennünket arra, hogyan sajátíthatjuk el a gyakorlati fogásokat és hogyan szerezhethetünk piacot, oly árak mellett, amelyek fáradságunk gyümölcsét meghozzák; higgye el, hogy a pomológia terén szerzett igazi és nagy érdemeit ez úton megtetézve: mi tanítványai készséggel haladunk az általa megkezdett úton — utána.

(Debrecen.)

Farkas Imre.

Közhasznú kérdések és feleletek.

68. *Kérdés.* Csömöri kertemben több olyan idősebb gyümölcsfa áll, amelyeken néhány értéktelen gyümölcs terem. Ezeket szándékom kiásatni és helyükbe a jövő tavaszkor olyan nemes fákat ültetni, amelyeken nagyságra, szépségre és jóságra a legnemesebb gyümölcs terem. Mivel névleg kevés fajtát ismerek, kérem velem tudatni, melyek felelnének meg a részletezett kívánalmaknak és e mellett ezen a vidéken a legszebben díszlenének? Megjegyzem, hogy kertem talaja kavicsos, agyagos barna föld.

Budapest.

M. G.

68. *Felelet.* **Öreg fák helyettesítése.** Csömörnek sem fekvését, sem talaját nem ismerem, ott soha nem jártam és így azt sem tudom, melyik gyümölcsnem díszlik ott a legjobban? Általában *nem helyes tőlünk* azt kívánni, hogy mi innen ajánljunk valamely vidékre olyan gyümölcsfajtákat, amelyek minden tekintetben kiválóak, mert hogyan tudjuk mi, hogy ott beválnak-e azok? Tessék saját magának ott körülnézni és tájékozódni, melyik gyümölcsnem és ennek minő fajtái díszlenek ott a legjobban és ha azok közül akar választani, készséggel megmondjuk, melyeket ültesse. Külömben is úgy látom, hogy vidéken az alma nem valami jól tenyészhet és a fákat nem gondozzák, azért terem ott értéktelen alma. Szakszerű ápolás nélkül pedig a legnemesebb gyümölcsfajta is hitvány marad. Az sem helyes nézet, hogy az idősebb fákat kivágatja és he-

lyükbe fiatalokat szándékozik ültetni, mert az öreg almafák annyira kiélték földjüket, hogy a fiatal utódok csak nyomorogni, éhezni fognak és azokban sem lesz öröme. A helyes eljárás az volna, ha a fiatal fákat a kivágandók sorai közé ültetné és a talajt alaposan megjavítaná, de még akkor is le kell mondani arról a reményről, hogy ott minden gyümölcsnem egyformán tenyesszen. Éppen azért, ha teljesen járatlan a gyümölcstenyésztés terén, csak azt ajánlhatom: nézesse meg kertjét egy alapos szakértővel és kövesse annak tanácsait, hogy hiába ne költsenek.

69. *Kérdés.* A nyáron összegyűjtendő különböző hulladékgyümölcsből, leginkább körtéből, almából és szilvából, lehet-e és hogyan pálinkát főzni? A főzés idejéig hogyan kell a gyümölcsöt eltartani és gondozni.

Budapest.

M. G.

69. *Felelet.* **Hullott gyümölcsből pálinkafőzés.** Ha a gyümölcs fejletlenül és teljesen éretlenül hull le, akkor azt nem érdemes pálinkafőzés végett cefrézni, mert nem lévén benne semmi cukor, vagy csak igen kevés: pálinkát is csak felette keveset vagy éppen semmit sem fog szolgáltatói és így hiába szaporítja a kifőzésre érdemes érett gyümölcs tömegét s ezzel együtt a kifőzés tetemes költségeit úgy adóiban, mint tüzelőben és munkában. A fejlődésben már kellőképpen előrehaladt és kiváltképpen a teljesen megérett vagy éppen túlrejt selejtes gyümölcsöt, amely elég édes, igenis érdemes összegyűjteni pálinkakészítés céljára. Főképpen a csonthejas magvú gyümölcsök (szilva, barack, őszibarack, cseresznye, meggy) szolgáltatóknak finom gyümölcspálinkákat, de az érett körte és alma is felhasználható e célra. Az eljárás lényege ez: Az érett gyümölcsöt összezuzzák (a magvait nem szükséges), ajtós tetejű hordóba gyűjtik, naponta átkeverik és ha már nem duzzad fel többé vagyis kiejtődött és higgadni kezd, ha lehet egy hordóból a többi teletöltik és az ajtót s annak nyílását légmentesen bezárják, így aztán nem ecetesedik s nem penészesedik a cefre. Eltartható így hónapokig is, mindaddig, míg kifőzhetjük. Az erjesztés alatt a cefre meleg helyen legyen és ne legyen lefojtva — noha a levegő távortartása erjesztő kutyogóval úgy, amint a bor erjesztésekor szokás, itt is tanácsos, — ellenben az erjedés megszűnte után lefojtás szükséges és hideg helyen való tartás ajánlatos. A jól megérett gyümölcs cefréjéből átlagosan hektonként 10 liter 50%-os pálinkát remélhetünk, a nem eléggé érettből nem lesz talán felényi vagy harmadrésnyi sem, sőt még kevesebb. Gy.

70. *Kérdés.* Szőlőm telepítésekor fajta szerint akartam azt táblákba beosztani, az oltványkereskedő jóvoltából azonban az nem sikerült, mert mondhatnám: mindenféle fajtam van, csak az nincs, amit rendeltem. Noha a fajták kiválasztásakor kiváló gondot fordítottam különösen arra, hogy virágzatban finnyás fajtát ne rendeljek,

mégis nagy mennyiségű vörös Bakatort kaptam, amely nálunk különös szeretettel rúgja el termését és így szomorúan kell látnom a sok meddő tőkét. Hogy ezen segíthessek, szeretném lefejezni a tőkéket. Kérdem tehát, mikor lenne a legcélszerűbb ezt a radikális kurát végrehajtani: ősszel-e vagy tavasszal? Ha lefejezem, kihajt-e még az amerikai alany és mikor; ősszel-e vagy tavasszal lesz jobb ezt végezni? Végül lehet-e a vad hajtásokat zölden beoltani, mert nálunk úgy szólva csak e nemét az oltásnak gyakorolják s evvel teljesen meg is vagyunk elégedve. A fás oltást nem is ismeri itt más, csak az oltással nem foglalkozó szakkönyveket olvasó rész.

70. *Felelet.* **Bakator-tőkék átoltása.** Ha az oltvány-tőkék még nem túlöregek és feltéve, hogy az alanyon alvó vagy rejtett rügyek találkoznak, úgy a tőkék az oltás alatt lefejezhetők; ha ellenben a tőkék öregek és annak idején oltás alkalmával, mint sok helyen teszik, az alanyról a rügyeket lemetszették és az alany Riparia, amely ritkán szokott tősarjakat fejleszteni: úgy kétséges, hogy az ki fog-e hajtani, mert nagyon könnyen belefuladhat saját nedvébe és szőlőjében hézagok keletkezhetnek. Mindenesetre kockázatos vállalkozás; de ha megakarja tenni, úgy célszerűbbnek látszik a lefejezést ősszel a fedés előtt végrehajtani, mivel így tavasszal nem veszít a tő annyi nedvet, mint a tavaszi lefejezés alkalmával és így több a remény arra, hogy hoz tősarjat, amely aztán zölden beoltható azzal a fajtavál, amelyet elszaporítani óhajt. Nem írja: tett-e már kísérletet a Bakatoron azzal, hogy ezt jóval hosszabbra metszette, mint a többi fajtát? Mert ez még a szálvesszőt is sok helyen megkivánja. Ha igen és akkor is rugott: úgy csakugyan nem érdemes tovább vele vesződni. Ha ellenben ezt nem kísérlette meg, úgy legalább a más fajták között magánosan álló tőkékkel ajánlatos volna ezt megkísérteni. A.

71. *Kérdés.* Szőlőmben kizárólag háziszükségletre egy kis gyümölcsösöm van. Ebben szeretnék különféle alakfákat nevelni a legfinomabb gyümölcsökből. Kérem közölni, vajjon van-e nekünk olyan szakkönyvünk, amely azt tárgyalja és amelyből az ember azt elsajátíthatja és ha igen, hol szerezhető meg? Mely alma és körtefajták volnának azok, amelyeket kiváló tulajdonságaik miatt szaporítani érdemes lenne? Megjegyzem, hogy a földm. miniszter idevonatkozó kiadványai meg vannak.

Buziásfürdő.

S P.

71. *felelet.* **Alakitott fák.** Minthogy az alakított fák rendszerint törpe alanyra vannak oltva, vagy legalább is alacsony törzsűek és így a nyulak ellen csak úgy óvhatók meg, ha az illető hely be van kerítve, azért az első feltétel, hogy az alakított fának szánt terület be legyen kerítve. A második feltétel, hogy ha ilyen fakkal maga kíván foglalkozni, csak annyit készítsen, amennyit megerőltetés nélkül gondolhat;

másképpen ebbe nem szabad bele menni, ha eredményt akar elérni. Már pedig a sok fa csakhamar tehernek tűnik fel és a vége rendesen az, hogy az illető félbehagyja a megkezdett munkát és a magukra maradt fák elvadulnak. Ujabb olyan szakkönyvünk nincsen, amely kizárólag az alakfák készítésével foglalkoznék. A régebbiek közül boldogult Lukácsy Sándor, Hardy nyomán írt a gúlafák neveléséről egy füzetet. Ez már csak antikvárusnál volna megszerezhető. Ezen kívül foglalkozik Biró Pál: *A kertészet kézikönyve* (II. kiadás) és Lucas-Villási: *Gyümölcstermesztéstan* című könyve is az alakított fakkal. Végül a Jäger-Benes: *Általános kertészkönyve* szinte szentel egy fejezetet az alakított fának. Ebben a tekintetben a mi szakirodalmunk még nagyon szegény; de hát nem csoda, mivel ilyen könyv tetemes kiadással jár és kiadó nem vállalkozik ilyenek kiadására, mivel alig néhányan szereznek meg. És így még sokáig leszünk arra utalva, hogy ebbeli szükségletünket szaklapok vagy szakkönyvek egyes részeiből állítsuk össze. A.

72. Kérdés. A szőlőt, amelyet a tücskök meghagytak és amelyet virágjában el nem pusztított az akkor volt sok eső, most az egér dézsmálja. Vidékünkön nincs olyan öreg ember, aki emlékezne annyi egérre, mint amennyi most van, úgy hogy a gazdák félve gondolnak a vetés idejére. — Vajjon van-e ez elien valami olcsó keresztlátható védekezés mód? Félek, hogy a szüret idejéig még óriási károkat okozhatnak ezek a férgek.

Buziásfürdő.

J. P.

72. Felelet. Mezei pocok a szőlőben. A szőlőbe szorult egér, helyesebben mezei pocok, most csak hohenheimi egérfogóval volna irtható. Ez olcsó, száza 10-12K.-ba kerül. Négy-öt holdas területre 2—300 darab elég volna és hozzá csak legfeljebb 3—4 gyereknap számra kellene. Mérget a szőlőben nem szabad alkalmazni, nem mintha a termés mérgezésétől kellene félnünk, hanem inkább azért, hogy a mérget (pl. foszforpillulát, mérgezett zabot vagy egyebet) elhelyező munkás termésses szőlőben járva, nagyon ki volna téve annak a kísértésnek, hogy mérges anyaggal, piszkos kézzel hozzá nyúlna a szőlőhöz és ennél belőle, vagy a szőlővel együtt hirtelen kapkodás esetén mérget is ehetné. Hogy a szántóföldön mit lehet tenni, arról többet tetszik olvasni azokban az útmutatásokban, amelyeket a Rovartani Állomás e tárgyban kiadott és amelyeket a t. kérdéstevőnek megküldtünk. J. J.

Vegyes közlemények.

(Gy.) A bukaresti kiállítás magyar bíráló bizottsága. A bukaresti kiállításon a zsüri munkálatai megkezdődvén, a magyar részről kinevezett zsüri-tagok még szeptember utolján elutaztak Bukarestbe és ott szorgalmasan el is végezték

teendőiket. Az osztrák kiküldöttek azonban csak később jelenvén meg, a magyarok érdekeinek megvédése végett szükségessé vált a magyar bíráló bizottságok részéről az összes zsüri elnökévé megválasztott R. Molnár István miniszteri tanácsosnak Bukarestben maradása, hogy ott a nemzetközi zsüri-tanácsban, amelynek szintén alelnökévé választott, a magyar kiállítók érdekét képviselje. A zsüri munkálataiban részt vettek még: Szilassy Zoltán mint a mezőgazdasági csoport elnöke, Gelléri Mór az ipari csoport elnöke, továbbá mint alelnökök és előadók: Zsolnay Miklós, maróthi Fürst Bertalan, Földi János főerdőtanácsos, Kühne Károly, Arkövy Richárd, Hegedüs Lóránt, Balassa Frigyes, Lickl Gyula, Jakabffy Imre, Hartmann Frigyes, Podvinecz Dániel és Marich Jenő, továbbá mint jegyzők: Sasvári Ármán és Poliányi Zoltán.

(Gy.) A gyümölcskiállítás elmaradása. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által f. é. okt. 13—19-ig a budapesti városligeti iparsarokban tartani szándékolt orsz. gyümölcskiállítás, noha kezdetben igen nagyszabásúnak ígérkezett, nem lesz megtartható, mert a kiállítani szándékozók nagy része — tekintettel a gyümölcstermes tetemes megkevesedésére s különösen a gyümölcs gyors elérésére és helyenként romlására — a legutóbbi időkben visszalépett. Az egyesület választmánya ez okból a f. hónap 3-án tartott ülésén elhatározni kényszerült, hogy az októberi kiállítás megtartásáról lemond és erről a jelentkezőket távirati úton értesíti.

(Gy.) Országos ipar- és mezőgazdasági kiállítás Pécsen. A Dunántúl legnagyobb városában, Pécsen, a jövő évben május 15-től szeptember 15-ig terjedőleg országos ipar- és mezőgazdasági kiállítást rendeznek Pécs iparosai, kereskedői és mezőgazdái. A kiállítás fővédnökségét Frigyes főherceg és neje Izabella főhercegné asszony ó császári és királyi fenségeik vállalták el, a védnökök diszes sorában pedig helyet foglalnak a Baranya vármegyével közelebbi összeköttetésben álló nagynevű főurakon kívül: Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc, Darányi Ignác, gróf Apponyi Albert miniszterek és Sztéryny József, Popovics Sándor, dr. Mezőssy Béla államtitkárok. A kiállítás 28 kat. hold területen 32.000 m² fedett területtel épül s sport- és torna-versenypályákat, megfelelő tribünökkel foglal magában. Az állandó kiállításon kívül borkóstoló, három időleges kertészeti továbbá segéd- és tanonc munka-, méhészeti és állatkiállítások, orsz. vajverseny, nemzetközi léghajó-verseny, különféle sportünnepélyek, tornaversenyek, léghajó-felszállások stb. is fognak rendeztetni. A mezőgazdasági és kertészeti csoportba tartozó termények bejelentési határideje 1906. évi december 1-je. Mindennemű felvilágosításokkal, részletes programmal, tervrajzokkal, bejelentő-ívekkel stb., levelező-lapon való egyszerű megkeresésre készségesen és azzinnal szolgál a „Kiállítás iroda Pécs”.

lyükbe fiatalokat szándékozik ültetni, mert az öreg almafák annyira kiélték földjüket, hogy a fiatal utódok csak nyomorogni, éhezni fognak és azokban sem lesz öröme. A helyes eljárás az volna, ha a fiatal fákat a kivágandók sorai közé ültetné és a talajt alaposan megjavítaná, de még akkor is le kell mondani arról a reményről, hogy ott minden gyümölcsnem egyformán tenyesszen. Eppen azért, ha teljesen járatlan a gyümölcs-tenyésztés terén, csak azt ajánlhatom: nézesse meg kertjét egy alapos szakértővel és kövesse annak tanácsait, hogy hiába ne költsenek.

69. *Kérdés.* A nyáron összegyűjtendő különböző hulladékgyümölcsből, leginkább körtéből, almából és szilvából, lehet-e és mikor s hogyan pálinkát főzni? A főzés idejéig hogyan kell a gyümölcsöt eltartani és gondozni.

Budapest.

M. G.

69. *Felelet.* **Hullott gyümölcsből pálinkafőzés.** Ha a gyümölcs fejletlenül és teljesen éretlenül hull le, akkor azt nem érdemes pálinkafőzés végett cefrézni, mert nem lévén benne semmi cukor, vagy csak igen kevés: pálinkát is csak felette keveset vagy éppen semmit sem fog szolgáltatni és így hiába szaporítja a kifőzésre érdemes érett gyümölcs tömegét s ezzel együtt a kifőzés tetemes költségeit úgy adóiban, mint tüzelőben és munkában. A fejlődésben már kellőképpen előrehaladt és kiváltképpen a teljesen megérett vagy éppen túlrett selejtes gyümölcsöt, amely elég édes, igenis érdemes összegyűjteni pálinkakészítés céljára. Főképpen a csonthéjas magvú gyümölcsök (szilva, barack, őszibarack, cseresznye, meggy) szolgáltatnak finom gyümölcspálinkákat, de az érett körte és alma is felhasználható e célra. Az eljárás lényege ez: Az érett gyümölcsöt összezúzzák (a magvait nem szükséges), ajtós tetejű hordóba gyűjtik, naponta átkeverik és ha már nem duzzad fel többé vagyis kiejtődött és higgadni kezd, ha lehet egy hordóból a többit teletöltik és az ajtót s annak nyílását légmentesen bezárják, így aztán nem ecetesedik s nem penészesedik a cefre. Eltartható így hónapokig is, mindaddig, míg kifőzhetjük. Az erjesztés alatt a cefre meleg helyen legyen és ne legyen lefojtva — noha a levegő távoltartása erjesztő kotyogóval úgy, amint a bor erjesztésekor szokás, itt is tanácsos, — ellenben az erjedés megszűnte után lefojtás szükséges és hideg helyen való tartás ajánlatos. A jól megérett gyümölcs cefréjéből átlagosan hektonként 10 liter 50%-os pálinkát remélhetünk, a nem eléggé érettből nem lesz talán felényi vagy harmadrésnyi sem, sőt még kevesebb. Gy.

70. *Kérdés.* Szőlőm telepítésekor fajta szerint akartam azt táblákba beosztani, az oltványkereskedő jóvoltából azonban az nem sikerült, mert mondhatnám: mindenféle fajtam van, csak az nincs, amit rendeltem. Noha a fajták kiválasztásakor kiváló gondot fordítottam különösen arra, hogy virágzatban finnyás fajtát ne rendeljek,

mégis nagy mennyiségű vörös Bakatort kaptam, amely nálunk különös szeretettel rúgja el termését és így szomorúan kell látnom a sok meddő tőkét. Hogy ezen segíthessek, szeretném lefejezni a tőkéket. Kérem tehát, mikor lenne a legcélszerűbb ezt a radikális kurát végrehajtani: ősszel-e vagy tavasszal? Ha lefejezem, kihajt-e még az amerikai alany és mikor; ősszel-e vagy tavasszal lesz jobb ezt végezni? Végül lehet-e a vad hajtásokat zölden beoltani, mert nálunk úgy szokás csak e nemét az oltásnak gyakorolják s evvel teljesen meg is vagyunk elégedve. A fás oltást nem is ismeri itt más, csak az oltással nem foglalkozó szakkönyveket olvasó rész.

70. *Felelet.* **Bakator-tőkék átoltása.** Ha az oltvány-tőkék még nem túlöregek és feltéve, hogy az alanyon alvó vagy rejtett rügyek találkoznak, úgy a tőkék az oltás alatt lefejezhetők; ha ellenben a tőkék öregek és annak idején oltás alkalmával, mint sok helyen teszik, az alanyról a rügyeket lemetszették és az alany Riparia, amely ritkán szokott tősarjakat fejleszteni: úgy kétséges, hogy az ki fog-e hajtani, mert nagyon könnyen belefuladhat saját nedvébe és szőlőjében hézagok keletkezhetnek. Mindenesetre kockázatos vállalkozás; de ha megakarja tenni, úgy célszerűbbnek látszik a lefejezést ősszel a fedés előtt végrehajtani, mivel így tavasszal nem veszít a tő annyi nedvet, mint a tavaszi lefejezés alkalmával és így több a remény arra, hogy hoz tősarjat, amely aztán zölden beoltható azzal a fajtával, amelyet elszaporítani óhajt. Nem írja: tett-e már kísérletet a Bakatoron azzal, hogy ezt jóval hosszabbra metszette, mint a többi fajtát? Mert ez még a szálvesszőt is sok helyen megkivánja. Ha igen és akkor is rugott: úgy csakugyan nem érdemes tovább vele vesződni. Ha ellenben ezt nem kísérlette meg, úgy legalább a más fajták között magánosan álló tőkékkel ajánlatos volna ezt megkísérteni. A.

71. *Kérdés.* Szőlőmben kizárólag háziszükségletre egy kis gyümölcsösöm van. Ebben szeretnék különféle alakfákat nevelni a legfinomabb gyümölcsökből. Kérem közölni, vajjon van-e nekünk olyan szakkönyvünk, amely azt tárgyalja és amelyből az ember azt elsajátíthatja és ha igen, hol szerezhető meg? Mely alma és körtefajták volnának azok, amelyeket kiváló tulajdonságaik miatt szaporítani érdemes lenne? Megjegyzem, hogy a földm. miniszter idevonatkozó kiadványai megvannak.

Buziásfürdő.

S P.

71. *felelet.* **Alakitott fák.** Minthogy az alakított fák rendszerint törpe alanyra vannak oltva, vagy legalább is alacsony törzsűek és így a nyulak ellen csak úgy óvhatók meg, ha az illető hely be van kerítve, azért az első feltétel, hogy az alakított fának szánt terület be legyen kerítve. A második feltétel, hogy ha ilyen fakkal maga kíván foglalkozni, csak annyit készítsen, amennyit megerőltetés nélkül gondolhat;

másképpen ebbe nem szabad bele menni, ha eredményt akar elérni. Már pedig a sok fa csak hamar tehernek tűnik fel és a vége rendesen az, hogy az illető félbehagyja a megkezdett munkát és a magukra maradt fák elvadulnak. Ujabb olyan szakkönyvünk nincsen, amely kizárólag az alakfák készítésével foglalkoznék. A régebbiek közül boldogult L u k á c s y Sándor, H a r d y nyomán írt a gúlafák neveléséről egy füzetet. Ez már csak antikvárusnál volna megszereshető. Ezen kívül foglalkozik B i r ó Pál: *A kertészet kézikönyve* (II. kiadás) és L u c a s - V i l l á s i : *Gyümölcstenyésztés* című könyve is az alakított fakkal. Végül a J ä g e r - B e n e s : *Állános kertészkönyve* szinte szentel egy fejezetet az alakított fáknek. Ebben a tekintetben a mi szakirodalmunk még nagyon szegény; de hát nem esoda, mivel ilyen könyv tetemes kiadással jár és kiadó nem vállalkozik ilyenek kiadására, mivel alig néhányan szereznek meg. És így még sokáig leszünk arra utalva, hogy ebbeli szükségletünket szaklapok vagy szakkönyvek egyes részeiből állítsuk össze. A.

72. *Kérdés.* A szőlőt, amelyet a tüeszkök meghagytak és amelyet virágjában el nem pusztított az akkor volt sok eső, most az egér dézsmálja. Vidékünkön nincs olyan öreg ember, aki emlékezne annyi egérre, mint amennyi most van, úgy hogy a gazdák félve gondolnak a vetés idejére. — Vajjon van-e ez ellen valami olesó kereszttülvihető védekezésmód? Félek, hogy a szüret idejéig még óriási károkat okozhatnak ezek a férgek. Buziásfürdő. J. P.

72. *Felelet. Mezei pocok a szőlőben.* A szőlőbe szorult egér, helyesebben mezei pocok, most csak hohenheimi egérfogóval volna irtható. Ez olesó, száza 10-12K.-ba kerül. Négy-öt holdas területre 2-300 darab elég volna és hozzá csak legfeljebb 3-4 gyereknapszamos kellene. Mérges a szőlőben nem szabad alkalmazni, nem mintha a termés mérgezésétől kellene félnünk, hanem inkább azért, hogy a mérget (pl. foszforpillulát, mérgezett zabot vagy egyebet) elhelyező munkás természetes szőlőben járva, nagyon ki volna téve annak a kísértésnek, hogy mérges anyaggal, piszkos kézzel hozzá nyúlna a szőlőhöz és ennék belőle, vagy a szőlővel együtt hirtelen kapkodás esetén mérget is ehetné. Hogy a szántóföldön mit lehet tenni, arról többet tetszik olvasni azokban az útmutatásokban, amelyeket a Rovartani Állomás e tárgyban kiadott és amelyeket a t. kérdéstevőnek megküldtünk. J. J.

Vegyes közlemények.

(Gy.) **A bukaresti kiállítás magyar bíráló bizottsága.** A bukaresti kiállításon a zsüri munkálatai megkezdődvén, a magyar részről kinevezett zsüri-tagok még szeptember utolján elutaztak Bukarestbe és ott szorgalmasan el is végezték

teendőiket. Az osztrák kiküldöttek azonban csak később jelenvén meg, a magyarok érdekeinek megvédése végett szükségessé vált a magyar bíráló bizottságok részéről az összes zsüri elnökévé megválasztott R. M o l n á r István miniszteri tanácsosnak Bukarestben maradása, hogy ott a nemzetközi zsüri-tanácsban, amelynek szintén alelnökévé választatott, a magyar kiállítók érdekét képviselje. A zsüri munkálataiban részt vettek még: S z i l a s s y Zoltán mint a mezőgazdasági csoport elnöke, G e l l é r i Mór az ipari csoport elnöke, továbbá mint alelnökök és előadók: Z s o l n a y Miklós, maróthi F ü r s t Bertalan, F ö l d i János főerdőtanácsos, K ü h n e Károly, Á r k ö v y Richárd, H e g e d ü s Lóránt, B a l a s s a Frigyes, L i c k l Gyula, J a k a b f f y Imre, H a r t m a n n Frigyes, P o d v i n e c z Dániel és M a r i c h Jenő, továbbá mint jegyzők: S a s v á r i Ármin és P o l i á n y i Zoltán.

(Gy.) **A gyümölcskiállítás elmaradása.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által f. é. okt. 13-19-ig a budapesti városligeti iparcsernokban tartani szándékolt orsz. gyümölcskiállítás, noha kezdetben igen nagyszabásúnak ígérkezett, nem lesz megtartható, mert a kiállítani szándékozók nagy része — tekintettel a gyümölcstermes tetemes megkevesedésére s különösen a gyümölcs gyors elérésére és helyenként romlására — a legutóbbi időkben visszalépett. Az egyesület választmánya ez okból a f. hónap 3-án tartott ülésén elhatározni kényszerült, hogy az októberi kiállítás megtartásáról lemond és erről a jelentkezőket távirati úton értesíti.

(Gy.) **Országos ipar- és mezőgazdasági kiállítás Pécsen.** A Dunántúl legnagyobb városában, Pécsen, a jövő évben május 15-től szeptember 15-ig terjedőleg országos ipar- és mezőgazdasági kiállítást rendeznek Pécs iparosai, kereskedői és mezőgazdái. A kiállítás fővédnökségét Frigyes főherceg és neje Izabella főhercegné asszony ő császári és királyi fenségeik vállalták el, a védnökök díszes sorában pedig helyet foglalnak a Baranya vármegyével közelebbi összeköttetésben álló nagynevű főurakon kívül: Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc, Darányi Ignác, gróf Apponyi Albert miniszterek és Sztéryni József, Popovics Sándor, dr. Mezőssy Béla államtitkárok. A kiállítás 28 kat. hold területen 32.000 m² fedett területtel épül s sport- és torna-versenypályákat, megfelelő tribünökkel foglal magában. Az állandó kiállításon kívül borkóstoló, *három időleges kertészeti* továbbá segéd- és tanonc munka-, méhészeti és állatkiállítások, orsz. vajverseny, nemzetközi léghajó-verseny, különféle sportünnepélyek, tornaversenyek, léghajó-felszállások stb. is fognak rendezettni. A mezőgazdasági és kertészeti csoportba tartozó termények bejelentési határideje 1906. évi december 1-je. Mindennemű felvilágosításokkal, részletes programmal, tervrajzokkal, bejelentő-ivekkel stb., levelező-lapon való egyszerű megkeresésre készségesen és azzinnal szolgál a „Kiállítás iroda Pécs“.

(Gy.) Növényforgalmi értekezlet Párisban.

A botanikusok nemzetközi szövetsége szeptemberben tartotta meg első értekezletét Párisban. Wettstein dr. lovag egyetemi tanár elnöklésével, melyen arról tanácskoztak, hogy miként lehetne az egyes világrészek még kevésbé ismert hasznos növényeinek forgalmát megkönnyíteni. A szövetség elhatározta, hogy szakembereket küld ki az egyes világrészek hasznos növényeinek fölkeresésére és gyűjtésére. Darányi földművelésügyi miniszter az értekezletre Schilberszky Károly egyetemi m. és kertészeti tanintézeti r. tanárt küldte ki, kinek egyhangulag elfogadták a miniszterium nevében tett ama javaslatát, hogy a veszélyes újabb betegségek és növényellenségek behurcolásának elkerülése végett izolált tengeri szigeteken növényvesztéglő intézetek létesítsenek és csakis az itt egészségeseknek talált növények forgalma engedtessek meg. — Tekintettel ama károokra, amelyeket újabb időben főleg az újvilágból behozott gombabetegségek okoznak, valóban nagy fontosságú lenne ily intézményeknek létesítése, esetleg több érdekelt államnak közös anyagi hozzájárulása útján is.

Szerkesztői üzenetek.

T. J. Gara. A téli fajtájú almát tessék valamely fagymentes, de hideg s lehetőleg állandó hőmérsékletű, nem túlszáraz, de nem is túlmedves, penészmentes helyiségbe raktározni el. Legjobb erre a jó pince, ahol van. A földolog, hogy az alma teljesen ép, hibátlan legyen. Ezeket polcokon vagy fagyapotrak rakjuk egymás mellé és nem egymásra, vagy — a finomabb fajtákat — egyenként viaszkos és esomagoló papirosba göngyöljük, ami a ráncosodástól óvja meg a gyümölcsöt. Az így esomagolt gyümölcsöt (fajtánként elkülönítve!) lehet fagyapot vagy papiroslaska közé ládába is becsomagolni és a ládákat akár egymás fölébe rakni. Az eltartó helyiséget ajánlatos sötétben tartani. Egyébként pedig tessék a földmiv. miniszteriumba levelezőlapot írni és kérni egy gyümölcs-eltartásról kiadott füzet megküldését.

R. L. Dráva fók. Elemi iskolát végzett egyének számára földmiv. iskolák vannak számos helyen. Önhöz legközelebb van a szentimrei földmiv. iskola, tessék tehát ott tudakozódni.

Sz. D. Csökmő. A puha katulyába esomagolás nélkül behelyezett szőlőfürt teljesen agyontörve és erjedten érkezett hezzánk; nem volt többé felismerhető. Ha jól esomagolva ép fürtöt és leveles hajtást kapunk: szívesen megmondják a fajtát.

Ny. Gy. Mezősas. 1. A rövidített nevek jelentései ezek: *Acer pseudoplanatus atropurpurea* = sötétvörös levelű hegyi juhar (fürtös vagy fehér juharnak is mondják); továbbá: *Acer pseudoplanatus bicolor* = kétszínű hegyi juhar (fürtös vagy fehér juhar). 2. A tányérok peremét rakja ki a libalegelőről vett gyeptéglákkal; egyébként tessék elolvasni előző két számunk idevágó cikkét. 3. A Tamarix jó lesz, ha ott jól megy. 4. Szép virágú felfutó növény: a *Glycine (Vistaria) chinensis* vagy a *Tecoma-k*; ezeket megkapja Niemetz W. F. temesvári kertészetéből. Talán megfelelne valamelyik amerikai szőlő is?

K. J. Mokrin. A küldött szőlő neve: Bogdányi dinka.

N. K. Jászberény. 1. Tessék a Canna-gumókat száraz homokba tenni fagymentes helyre. Március vége felé azután megfelelő nagyságú eserepekbe kövér földbe ültetni és melegágyba sülyeszteni s májusban — ha már fagytól nem kell tartani — a eserepekből földestől kiütve a szabadba elültetni. 2. Ha idejében és helyesen alkalmazzák a thanaton-oldatot, az elpusztítja a levél-tetveket.

H. Gy. Sz.-K.-Szabadja. 1. Tessék még ősszel felvágatni a lucernát és a földet jól megtrágyázni; a fákat pedig most ősszel messe meg úgy, ahogyan tavasszal kellene; azután permetezze meg őket alaposan 4 százalékos bordói folyadékkal. Ugyanilyen folyadékkal kell megpermetezni a tavaszi fakadás előtt is, a kivelezés után pedig fél százalékkal, amit 2—3 hetenként többször meg kell ismételnie, hogy a gombabetegségek ellen megóvja törpe fáit. 2. A lucfenyők baja aligha nem a szárazságban és kedvezőtlen altalajban lesz; talán a *Chermes abietis* tetűfaj is bántja, mely esetben elbarnult tüskés gubacsok láthatók a fákon. Az eperfa ágát pedig vágassa le egészen vagy pedig az egész koronát ifjítsa meg. Végül a hó tetejére a télen jó lesz trágyalevet öntöztetni.

H. A. Budapest. Úgy hisszük, hogy a fekvésben lesz a hiba. Nem mély, vízenyős hely az? Az őszibarackot legjobb lesz ott a saját vadjárta vagy szilvára oltani, de nem mandulára; a cseresnyét pedig cigány-meggyre.

B. G. Tápiószéle. Tessék idei termésű mogyorómagvakat vetni; és pedig az egerek elriasztása végett tessék ezeket vízzel felkevert piros minium-porfestékben jól meghempergetni a vetés előtt. Tessék a vetést ágyakba végezni 20 cm. sor- és 10 cm. tőtávolságra. Tavasszal ki fog kelni. Egy év után széjjelebb kell ültetni és visszanyesni; 2—3 év múlva azután állandó helyükre lehet ültetni.

N. J. Jolsva. Nem tudjuk: mi ellen akarja a fák derekát bekenni? Nyulak ellen bekenést nem ajánlunk; inkább tessék bekötni a törzseket náddal vagy tövissel. Paizstetvek ellen legjobb lesz a petróleum-emulzióval való beecsetelés. Fagy ellen: vér, marhatrágya, agyag és mészkveréke ajánlható.

M. J. Z-N a g y m i h á l y. Addig is, míg bővebben írhatunk, köszönjük az érdekes küldeményt. Tavasszal majd kérni fogunk belőle fát, vagy ha az nem lehet: oltóvesszőt. De még addig bővebben írunk.

F. B. Lugos. A küldött körte neve: Károly württembergi király körte.

P. I. Nagybélic. A nagyobb alma neve: Ribston-pepin; a kisebbé: Champagnei renet.

Pusztá-Kovácsi előfizetőnek. A földművelésügyi miniszteriumba küldött gyümölcsök nevei: 2. sz. Ananászrenet. 3. Müller's Spitzapfel-hoz leghasonlóbb. 4. Nagy kasseli renet. 5. Gravensteini. 6. Francia nemes renet (valószínűleg). 7. Ripston-pepin. 8. Téli aranypármén. Az 1. számú neve nem volt megállapítható. Négy kis alma és 1 körte telve volt *Fusicladium*-gombával; jó lesz a fákat megifjítani és azután bordói folyadékkal szorgalmasan permetezni, amint **H. Gy.** jel alatt ugyane rovataban megírtuk.